Annus I - Vol. I Die 15 Aprilis 1909 Num. 7

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

LITTERAE APOSTOLICAE

PLENARIA INDULGENTIA CONCEDITUR PRO FESTO S. IOANNIS BAPTISTAE DE LA SALLE QUOTANNIS CELEBRANDO A FRATRIBUS SCHOLARUM CHRISTIANARUM.

PIUS PP. X

Ad perpetuam rei memoriam. — Dilectus filius Gabriel Maria, Praepositus generalis Fratrum Scholarum christianarum, retulit ad Nos, ex concessione a rec. mem. Leone PP. XIII facta, Fratres Instituti, cui ipse praeest, in curiali respectivo templo, vel in alia publica ecclesia a loci Ordinario designanda, festum divi fundatoris quotannis concelebrare, decimo quinto maii mensis die, vel alio similiter Ordinarii iussu statuendo, cum Missa et solemnibus Vesperis propriis. Nunc autem, ut ipsa solemnia uberiori agantur cum spirituali christiani populi emolumento, enixas Nobis idem Praepositus generalis preces humiliter adhibuit, ut in iisdem ecclesiis a fidelibus lucrandam, memorato die, plenariam indulgentiam addere dignaremur. Nos autem piis hisce votis annuentes, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, per praesentes, omnibus et singulis fidelibus ex utroque sexu, qui quotannis, die quo festum agitur S. Ioannis Baptistae de la Salle, admissorum confessione expiati et caelestibus epulis refecti, quamlibet capellam vel sacellum Fratrum Scholarum christianarum ubique terrarum situm, vel ubique similiter sitam quamlibet ecclesiam, in qua ad normam apostolicae supramemoratae concessionis eiusdem Sancti festum peculiari ritu concelebratur, a primis Vesperis ad occasum solis diei eiusdem visitent, ibique pro christianorum Principum concordia, haeresum exstirpatione, peccatorum conversione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Contrariis quibuscumque

non obstantibus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus adhibeatur fides, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die III Februarii MCMIX, Pontificatus Nostri anno sexto.

De speciali mandato SS.mi
pro Domino Cardinali a Secretis Status
F. Tedeschini, *Cancellarius a Brevibus.*

L. ✠ S.

EPISTOLAE

I

AD R. P. D. EPISCOPUM SANTANDERIEN. OB VIGESIMUM EIUS EPISCOPATUS NATALEM.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Quum vigesimum episcopatus tui natalem sis mox celebraturus, tibi, pro tuo in Christi Vicarium animo, nihil optatius putamus esse, quam ut Nos in eum diem aliquo benevolentiae testimonio te ornemus. Id ultro et libenter facimus his litteris; nec solum gratulamur tibi, sed etiam volumus, ut gregi tuo Pastoris laetitia fructuosa sit et salutaris. Quotquot igitur eo ipso fausto die aedem Mariae sanctissimae, Patronae dioecesis istius, quam aedem tuentur Sodales a Trinitate, adierint, ibique, rite iam peccata confessi et divina dape refecti, rem christianam Deo commendaverint, omni peccatorum poena absoluti abeant. Tibi autem, venerabilis Frater, copiam precamur caelestium munerum, horumque auspicem, apostolicam benedictionem praecipuo cum studio impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIX Martii MCMIX, Pontificatus Nostri anno sexto.

PIUS PP. X

II

AD R. P. NICOLAUM DAL-GAL O. F. M., DE PROXIME FUTURO TERTIARIORUM FRANCISCALIUM VENETORUM CONVENTU.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Certiores facti sumus, Tertiarios Franciscales e regione Veneta primum conventuros Vice-

tiam, mense proximo; eumque conventum, faventibus Episcopis Venetis, ac praesertim dilecto Filio Nostro Cardinali Patriarcha, qui honoris causa praesidebit, magnum et solemnem fore. Pergratus is nuntius fuit: siquidem ille sodalium Ordo, a Francisco institutus, mirificae etiamnum est opportunitatis ad conformandos christiana sapientia mores populi; quare, ubicumque datur opera, ut ipse vigeat magis magisque et floreat, sane optimi salutis communis exspectandi sunt fructus. Atque in spem horum ipsorum fructuum te, cui primas partes tributas esse scimus huius conventus apparandi, et egregios viros, adiutores tuos, etiam atque etiam hortamur, ut omnem vestram diligentiam in rem tam utilem conferatis. Ita et Nobis facietis gratissimum, et vobis copiam parabitis caelestium munerum: quorum Nos auspicem, itemque benevolentiae Nostrae testem, tibi eisque, dilecte fili, et omnibus, qui statis coetibus intererunt, apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIX Martii MCMIX, Pontificatus Nostri anno sexto.

PIUS PP. X

SERMO

HABITUS A SS. D. N. PIO PP. X AD PEREGRINOS BELGAS, IN AUDIENTIA DIEI XII MARTII MCMIX.

C'est avec une émotion toute paternelle que je vous remercie, mes bien chers fils, pour les touchantes paroles que vous venez de m'adresser per la bouche de votre Président d'honneur. *

S'il a plu à la divine Providence de ne ménager en ces temps troublés ni douleurs ni angoisses au chef de son Eglise, il lui fournit plus largement encore des consolations qui remplissent son âme d'une joie surabondante. N'est–ce pas un précieux réconfort que ce dévouement sans mesure, dont les catholiques de toutes les nations m'ont donné au cours de ces fêtes jubilaires des témoignages si éloquents?

Parmi ces nations vous occupez une place d'honneur, mes Belges bien–aimés; car il n'en est aucune qui vous dépasse en amour pour cette chaire de Pierre, en dévouement pour les grands intérêts de l'Eglise, en vaillance et en générosité pour la défense de vos droits les plus sacrés. Aussi mon regard de Père se porte–t–il sur vous avec une bienveillance toute particulière.

* Mr le Comte d'Ursel.

Vous avez affronté les fatigues d'un long voyage et les rigueurs d'une saison inclémente pour venir déposer aux pieds du Vicaire de Jésus–Christ une riche offrande sous la forme touchante d'un vrai plébiscite national. En vous exprimant ma gratitude pour cette ingénieuse et délicate pensée, je désire que mes remerciements aillent jusqu'au plus jeune et jusqu'au plus modeste de ces millions de signataires.

Je les bénis tous du fond de mon cœur, et je demande instamment à Dieu de combler votre noble patrie de ses grâces de choix. Puissiez–vous, fidèles à votre devise nationale, rester toujours unis dans la lutte victorieuse contre les ennemis de la religion et de l'ordre social, sous la conduite d'un Episcopat modèle, sous l'égide d'un Souverain justement vanté pour sa sagesse et son inlassable activité. — Cette union je vous la demande instamment, comme le gage le plus précieux de votre dévouement à l'Eglise et à votre patrie. Et si pour conserver cette union il vous faudra, en maintes occasions, subordonner des préférences personnelles à la cause commune, n'hésitez point à le faire, dans la conviction que Dieu saura bénir en abondance votre désintéressement et votre esprit d'abnégation.

Dans quelques semaines vous célébrerez un double jubilé intimement uni l'un à l'autre: celui de vingt–cinq ans de gouvernement catholique et celui de soixante–quinze ans d'existence de la nouvelle Université de Louvain. Si les catholiques belges ont pu se maintenir au pouvoir durant une période aussi longue, malgré les assauts multipliés d'adversaires compacts et irréductibles, ils le doivent en grande partie à l'heureuse influence de cette *Alma Mater*, qui a donné à votre patrie une armée innombrable de défenseurs éclairés et fervents des intérêts religieux et patriotiques. Puisse l'Université de Louvain prospérer de plus en plus, et puisse–t–elle se distinguer toujours davantage par la parfaite harmonie de ses doctrines avec les vrais progrès de la science et les enseignements de la sainte Eglise!

Mais avant que ces fêtes se célèbrent dans votre beau pays, avec cet élan et cet éclat qui vous distinguent, une autre fête, nationale elle aussi, vous retiendra ici même. Dans peu de jours votre éminent Primat, le Cardinal Archevêque de Malines, consacrera l'église de S. Jean Berchmans, due à la générosité des catholiques belges. En m'unissant de cœur à cette solennité, je vous renouvelle mens remerciements les plus vifs pour ce don magnifique, et je prie Dieu de rendre au centuple à votre patrie, le bien que cette église et les œuvres paroissiales, qui y seront annexées, feront à ce quartier populeux de ma chère ville de Rome.

Que la bénédiction du Dieu tout–puissant descende abondamment sur vous, mes bien chers fils, sur vos parents et amis, sur votre vaillant Epis-

copat, sur votre auguste Souverain et la famille royale, sur la Belgique tout entière et sa vaste colonie, afin que la patrie mère, fidèle à son noble passé, continue à donner au monde le spectacle enviable d'un peuple religieux et prospère, et que bientôt, grâce au zèle infatigable de vos admirables missionnaires, l'immense territoire du Congo soit gagné à l'Eglise de Jésus-Christ!

S. CONGREGATIO S. OFFICII

ADNECTITUR INDULGENTIA CUIDAM ORATIONI CORAM SS. SACRAMENTO RECITANDAE.

Die 18 Martii 1909

SSmus D. N. D. Pius div. prov. PP. X, in audientia R. P. D. Adsessori S. Officii impertita, indulgentiam trecentorum dierum, animabus in Purgatorio degentibus etiam adplicabilem, benigne concessit, semel quocumque anni die ab universis christifidelibus lucrifaciendam, qui, corde saltem contrito ac devote, sequentem orationem coram SSmo Eucharistiae Sacramento recitaverint: « Te, Iesu, verum Deum et hominem hic in sancta « Eucharistia praesentem, in genua humillime provolutus, cum fidelibus « terrae et Sanctis coeli mente coniunctus, adoro; ac pro tanto beneficio « intime gratus, te, Iesu, infinite perfectum atque infinite amabilem, ex « toto corde diligo. Da mihi gratiam, ne ullo modo te umquam offendam, « atque ut, tuâ, hac in terra, eucharisticâ praesentiâ recreatus, ad tuâ « aeternâ ac beatâ in coelis praesentiâ una cum Maria perfruendum merear « pervenire. Amen ».

Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

L. ✠ S. Aloisius Can. Giambene, *Substitutus pro Indulgentiis.*

S. CONGREGATIO RITUUM

I

MANTUANA

DECRETUM CONFIRMATIONIS CULTUS AB IMMEMORABILI TEMPORE PRAESTITI SERVO DEI BARTHOLOMAEO FANTI, EX ORD. FF. CARMELITARUM, BEATO NUNCUPATO.

Saeculo decimoquinto volvente, Mantuanam urbem et ecclesiam duo religiosi viri, ex Carmelitana Familia, eximia virtute vitaeque sanctitate florentes nobilitarunt. Ex quibus unus est beatus Baptista Spagnoli, cuius cultus publicus, ecclesiasticus et immemorialis ab Apostolica Sede rite recognitus, per decretum sacrorum Rituum Congregationis, die 17 Decembris anno 1885 confirmatus fuit. Alter vero, Bartholomaeus Fanti, de quo, ut aequali honore dignus habeatur, praesens causa proposita est. Mantuae ortus, anno reparatae salutis 1443, ex parentibus non minus pietate quam generis nobilitate conspicuis, adhuc puer, bonis artibus litterisque addiscendis promptus ingenio apparuit. Aetate succrescente quum studiis ac virtutibus profecisset, claustralis vitae statum prae ceteris adamare coepit. Fervidis precibus bonisque operibus implorata Spiritus Sancti gratia, opitulante beatissima Virgine, vocationem religiosam sentire meruit. Itaque annum aetatis decimum septimum agens, Carmeliticum Ordinem, etiam intuitu eiusdem Patronae caelestis, in cuius specialem famulatum ipse se devovere cupiebat, libentissime elegit et ingressus est. In religione se iugiter exhibebat patientem in adversis, humilem in prosperis, sibi rigidum, aliis mansuetum, affabilem et gratum. Cum summa pietate et vitae integritate constantem regularis disciplinae observantiam consociabat. Sacerdos et concionator saluti animarum procurandae totas vires impendebat. Hominum corda ad sanctum Dei amorem et timorem, et ad filialem in Deiparam Virginem devotionem, verbis et exemplis vehementer inflammabat: ex quo duplici capite maxima quaeque bona provenire dictitabat. Instituit laicorum sodalitatem sub titulo B. M. V. a monte Carmelo, cum statutis et legibus ad pia exercitia inter congregatos fovenda. Prophetiae etiam dono insignitus fuisse fertur; et beato Baptistae Spagnoli alumno carmelitico, adhuc iuveni, ad supremum suae religionis magisterium evehendum esse praedixit. Eius singularis pietas et cultus erga SSm̃um Eucharistiae Sacramentum mirifice patet ex devotissimis precibus, quas nocte dieque fundebat coram hoc ardentissimae caritatis mysterio, inter affe-

ctuosas lacrimas et caelestes suavitates. Unde in eo potestas operandi prodigia atque instantaneas sanationes in aegrotis, saepe saepius cum unico tactu ex oleo, quod lampades altaris SSmi Sacramenti nutriebat. Ceterum in honorem magistri, excelsis etiam praeconiis celebrati, redeunt laudes, quas discipulo tribuunt scriptores: siquidem de beato Baptista Spagnoli ipsi tradunt: « Eum tanto (*Bartholomaeo Fanti*) usum magistro, eo « perfectionis brevi devenisse, ut dignum illum habuerit eius sanctissimus « moderator ac in rebus spiritualibus magister, quem sibi absolutissimum « pietatis specu'um imitandum proponeret ». Tandem bonus Christi miles ac minister, post multos labores in Ecclesiae et christianae plebis utilitatem exantlatos, die 5 Decembris anno 1495, in osculo Domini quievit. Fama sanctitatis Servi Dei post obitum magis inclarescente, etiam cultus publicus et ecclesiasticus ipsi praestitus, progressu temporis auctus, nec umquam usque in praesens interruptus, asserebatur. Hinc super eo in Mantuana Curia processus ordinaria auctoritate adornatus est, et servato iudicii ordine a decretis sa. me. Urbani Papae VIII praescripto, collectisque testimoniis ac documentis ad rem idoneis, sententia favorabilis prolata est. Acta processualia referunt titulum *Beati* Servo Dei tributum, eius imagines radiis redimitas, votivas tabellas seu donaria ad sepulcrum appensa. Insuper memorant plebis fidelis concursum ad illius exuvias venerandas, easque rite recognitas atque integras repertas, ac elevatum ipsum sepulcrum. Quae quidem argumenta ceteris adiuncta asserti cultus, per absolutum iudicium atque subsequentem sententiam, ab auctoritate ordinaria, uti validae probationes, habita sunt. Itaque, omnibus praedictis actis ac documentis Romam delatis et sacrorum Rituum Congregationi exhibitis, eiusque examini ac iudicio subiectis, instante Rmo P. Gabriele Wessels Ordinis Carmelitarum Calceatorum Postulatore generali, nomine totius Carmelitanae Familiae, Emus ac Rmus Dñus Cardinalis Vincentius Vannutelli Episcopus Praenestinus, causae Ponens seu Relator, in ordinario sacrae Rituum Congregationis coetu, subsignata die ad Vaticanum habito, sequens dubium discutiendum proposuit: *An sententia a R.mo Dño Episcopo Mantuano super cultu ab immemorabili tempore praestito praefato Servo Dei, seu super casu excepto a decretis sa. me. Urbani Papae VIII, sit confirmanda, in casu et ad effectum de quo agitur?* Et Emi ac Rmi Patres sacris tuendis Ritibus praepositi, post relationem ipsius Emi Cardinalis Ponentis, audito etiam voce et scripto R. P. D. Alexandro Verde, sanctae fidei Promotore, re sedulo perpensa, rescribendum censuerunt: *affirmative, seu confirmandam esse sententiam Episcopi Mantuani, de cultu ab immemorabili tempore praestito Servo Dei Bartholomaeo Fanti, si Sanctissimo placuerit.* Die 9 Martii 1909.

Facta postmodum de his sanctissimo Domino nostro Pio Papae X per infrascriptum Cardinalem sacrae Rituum Congregationi Praefectum relatione, Sanctitas Sua rescriptum sacrae eiusdem Congregationis ratum habuit et probavit, die 18, eisdem mense et anno.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secretarius.*

II

NUCERINA

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI MARIAE AGNETIS CLARAE STEINER A SS. LATERE IESU, FUNDATRICIS MONIALIUM CLARISSARUM REFORMATARUM IN ASCETERIO NUCERINO S. IOANNIS BAPTISTAE.

Universo Ordini Seraphico ab Apostolica Sede novi decernuntur honores, Sanctorumque Patris Francisci et Matris Clarae gloria in multitudine filiorum, Servorum Dei, utriusque sexus, vividior in dies elucescit. His modo accensenda est virgo Tirolensis M. Agnes Steiner in oppido *Taisten*, dioecesis Brixinensis, die 29 Augusti anno 1813 in lucem edita. Parentes, quos sortita est, humiles quidem genere sed pietate illustres, filiolae in sacro fonte renatae nomen imposuerunt Teresiae, eamque post quinquennium, ab Episcopo tunc Brueciae, prope oppidum, adstante, sacro chrismate linitam et confirmatam voluerunt. Primordia infantiae ac pueritiae satis portenderunt qualis futura esset Teresia. Infantula adhuc lactens, singulis sextis feriis, a lacte sugendo se abstinebat. Domi et in schola, omnia pueritiae officia virtutesque exercebat; et cum christiana catechesi ceteras quoque disciplinas coniungens, ingenii sui aliasque animi dotes magis magisque ostendebat. Modesta, pia, obediens, ac Deo dilecta, omnibus etiam amabilis et accepta erat. Quare idem pater filiolam suam, veluti thesaurum sibi concreditum et caute custodiendum, propinquis et amicis indigitabat. Novennis ad sacras Agni dapes, ex piissimi parochi iudicio, primum admissa, quo animi desiderio et fervore sacram Hostiam sumeret, ex hoc eventu licet arguere. Vix illam acceperat, statim in dulce ac suave deliquium incidit, domumque delata, et, post tres horas viribus restitutis, accepti beneficii memor, ad gratias Deo agendas in ecclesiam redire postulavit. Ex eo tempore, singulis hebdomadis, sacram synaxim recipere solebat; in qua saepe in ecstasim rapta ab adstantibus visa est. Adolescentula optima, posthabitis vanis ornamentis mundanisque specta-

culis, oculis plerumque humi defixis incedebat, et vili ac demissa veste utebatur. Divinis rebus constanter intenta, ad templum quotidie accedebat, etsi longe dissitum, nulla obstante tempestate, temporis varietate caelique mutatione, fere semper prima in ingressu et ultima in egressu, ut sacrosancto Missae sacrificio adsisteret et clementissimum Deum sibi propitium atque caelestium donorum largitorem haberet. Neque tantum de sua, sed de aliorum quoque salute sollicita, ad pietatem et amorem in Deum ferventius fovendum, puellas coaevas sibique notas in solitarium locum, praesertim in ecclesiam, secum ducebat; illasque nostrae redemptionis mysteria precesque quotidianas docere, atque a sexus levitate mundique cogitationibus et operibus retrahere satagebat. De Christo Deo pro hominibus passo recogitans et loquens, divino inflammabatur amore, atque hunc ignem in cordibus audientium praecipue puellarum et sororis germanae Mariae accendebat. Hinc nil mirum, si in Dei ancilla ea quae a primis annis senserat, vocationis religiosae germina, crescente aetate et virtute, nova perciperent incrementa. Consilium, quod ipsa in pueritia tacuit, maturius effectum, in adolescentia matri et propinquis aperuit. Inde obstaculis omnigenis exortis, ad avertendam vel potius probandam vocationem, in domum patrui, servilibus officiis obeundis, mittitur. Illico agrestibus laboribus pecudumque custodiae addicta, sub rigida ac dura rustici patrui disciplina, multas passa est molestias, praeter animi corporisque cruciatus ac tenuem aut potius nullam valetudinem. Matre ad mitiorem sententiam conversa, in propriam domum rediit Dei ancilla, octodecim annos agens; cui non defuit novum certamen circa status electionem. Interim ut in negotio tam gravi speciale Dei lumen et auxilium, B. Maria Virgine interveniente, sibi acquireret, piam peregrinationem ad celebre ipsius B. Virginis sanctuarium, vulgo de *Absam*, prope Oenipontem suscepit; et plura pietatis caritatisque opera ad hunc finem sponte adiunxit. Eius amita, eximiae virtutis foemina, dum gravi morbo afflictaretur, neptis suae adsistentis et patientis officia rependebat cum salutaribus monitis de christiana perfectione. Quibus Dei famula, magis aestuans desiderio vitae religiosae amplectendae, mortua amita et matre annuente, in civitatem *Bruneck* pergit, in qua Tertio Ordini S. Francisci adscribitur. Dein per varia monasteria variosque Ordines transiens, et ob infirmam valetudinem dimissa, tandem Italiam petit, et Assisii consistit, ubi in monasterio Bavarico seraphicam regulam Tertii Ordinis S. Francisci profitetur, assumpto nomine Mariae Agnetis. Brevi post, in tyronum magistram electa, eo munere per aliquot annos cum omnium virtutum exercitio, puellarum profectu et sororum admiratione, fungitur. Circa annum 1844, Episcopus Nucerinus, Nicolaus Piervisani, praehabita Sedis Apostolicae venia, atque

inito consilio cum Episcopo Assisiensi, Dei famulam, die 18 Ianuarii 1845, e monasterio Bavarico educit, ut, adscitis in socias itineris una ex monialibus Benedictinis et duabus piis foeminis, Nuceriam adiret, ac vetustum monasterium S. Ioannis Baptistae in Clarissarum asceterium reformandum instauraret. Quod opus M. Agnes, divinae voluntati per superiorum mandatum sibi cognitae obtemperans, libenti animo suscepit feliciterque absolvit. Antiquis novisque monialibus, quibus regendis ab Episcopo praeposita fuit, mater exstitit acceptissima, et monasterium gubernavit, iuxta regulam S. Clarae, quam, approbante Apostolica Sede, mitiorem reddidit. Quum per aliquod tempus in asceterio Perusino Tertii Ordinis S. Francisci, rogatu abbatissae et cum debita sa. me. Pii Papae IX licentia, ad illarum monialium exemplum et instructionem moraretur, eius spiritus ab Episcopo Perusino, Cardinali Ioachimo Pecci, postea Leone Papa XIII fel. rec., prudenter sapienterque probatus, multis laudibus cumulatus est. Ceterum, qua solertia ac providentia asceterio Nucerino praefuerit, ex eo etiam patet quod moniales, quum illam a Visitatore Apostolico, per indultum, in abbatissam perpetuam obtinere non potuissent, quolibet triennio in ea dignitate confirmassent. Verum morbi, quibus Serva Dei per totam fere vitam vexata erat, a duobus annis sensim graviores, eam, vertente mense augusto, anno 1862, ad vitae exitum perduxerut. Sacramentali exomologesi mundari sacrâque synaxi quotidie refici voluit, dieque XX, infirmitate magis ingravescente, petiit, ut SS. Viaticum sibi administraretur. Voti compos effecta, et veniâ a sororibus adstantibus implorata, quibus, rogante Vicaria, amantissima mater benedictionem impertiit, cum humili et reverente animi affectu, caelestem Sponsum sumpsit; deinceps etiam extrema Unctione roborata est. Advesperascente die vigesimaquarta, a malignis spiritibus tentata, eorum insidias atque impetus strenue repulit cum reliquia sanctae Crucis, et victoriae signo, inquiens: « Per signum sanctae Cru ✠ cis ab inimicis nostris libera nos, Deus noster ». Et quieti composita, postquam dilectas moniales nova benedictione recreasset, pia Virgo, veluti sponsa parata et ornata obviam occurrens viro suo, virtutibus onusta et meritis, de terreno exsilio in caelestem patriam migravit, hora decima postmeridiana cum dimidio. Eius corpus in ecclesiam delatum ibique expositum a frequentissimo populo visitatur, qui variis modis singularem suam existimationem et venerationem significat; donec, funere, pauperum more, prout ipsa voluerat, peracto, die 27 Augusti in loculo ecclesiae sub effigie B. M. V. a sacro Corde Iesu humatum est. Titulus sepulcro appositus ita legitur: « Hic iacet corpus Mariae Agnetis « Clarae Steiner a Latere Iesu. Clarissarum reformatarum prima abbatissa, « vixit annos quadragintanovem, obiit in Christo, die vigesimaquarta

« Augusti, anno millesimo octingentesimo sexagesimo secundo ». Fama sanctitatis Servae Dei adhuc viventis iam florens, post obitum pluribus illustrata testimoniis assertisque prodigiis, adeo invaluit, ut super ea inquisitiones ordinariae, praecipue Nuceriae, adornatae sint. Hisce autem sacrorum Rituum Congregationi exhibitis riteque recognitis, quum omnia in promptu essent, et revisione scriptorum eiusdem Servae Dei peracta, nihil obstaret quominus ad ulteriora procedi posset, attentis obsequentibus litteris postulatoriis quorundam Emorum S. R. E. Cardinalium, plurium Rmorum Sacrorum Antistitum necnon Praepositorum Ordinum et congregationum atque universae Seraphicae Familiae, praesertim Ordinis Fratrum Minorum, instante Rmo P. Francisco Maria Paolini, huius Ordinis Postulatore generali, Emus et Rmus Dnus Cardinalis Franciscus Cassetta Episcopus Sabinus, causae Ponens seu Relator, in ordinariis Ss. Rituum Congreg. comitiis, subsignata die ad Vaticanum coactis, sequens dubium discutiendum proposuit: *An signanda sit Commissio introductionis causae, in casu et ad effectum de quo agitur?* Et Emi ac Rmi Patres sacris tuendis Ritibus praepositi, post relationem eiusdem Emi Cardinalis Ponentis, audito voce et scripto R. P. D. Alexandro Verde, sanctae fidei Promotore, omnibusque accurate perpensis, rescribere rati sunt: *affirmative, seu Commissionem esse signandam, si Sanctissimo placuerit.* Die 9 Martii 1909.

Quibus omnibus sanctissimo Domino nostro Pio Papae X per infrascriptum Cardinalem sacrae Rituum Congregationi Praefectum relatis, Sanctitas Sua sententiam sacrae eiusdem Congregationis ratam habuit et probavit, propriâque manu signare dignata est Commissionem introductionis causae praefatae venerabilis Servae Dei sororis Mariae Agnetis Clarae Steiner a SSmo Latere Iesu, fundatricis monialium Clarissarum reformatarum in asceterio Nucerino S. Ioannis Baptistae. Die 18, eisdem mense et anno.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secretarius.*

III

BUSCODUCEN.

DE INFLUXU DUPLICIS IN MISSA ROGATIONUM ET PRO SPONSIS, DE MISSIS ET COMMEMORATIONE PRO DEFUNCTIS, DE MISSA PROPRIA NON MUTANDA, DE CANTICIS IN LINGUA VERNACULA, DE FESTO IN PRIMAM DIEM LIBERAM REPONENDO.

Rev. Dnus A. Hermus, professor in Instituto Surdomutorum loci *Gestel* S. Michaelis, et Kalendarista dioecesis Buscoducensis in Hollandia,

de consensu Rmi sui Episcopi, a sacra Rituum Congregatione insequentium dubiorum solutionem humillime expostulavit, nimirum:

I. Num in Missa Rogationum in festo S. Marci et tribus diebus Rogationum, occurrentibus in festo duplicis secundae classis, duplicis maioris vel minoris, si in ecclesia unica tantum celebratur Missa, post commemorationem duplicis, tertio loco addenda sit oratio de tempore, v. g. *Concede*, si nulla alia commemoratio est facienda?

II. An hoc idem obtineat in Missa pro sponso et sponsa, celebranda in duplici ma ori vel minori?

III. In Instituto Surdomutorum loci *Gestel* S. Michaelis unicum tantum habetur oratorium, in quo Missae celebrantur. Portam ad viam publicam non habet, et nonnisi occasione quarundam solemnitatum, v. g. primae communionis alumnorum, vel de speciali licentia superioris extranei in illud admittuntur; quaeritur, utrum, attento S. R. C. decreto *Ordinis Fratrum Minorum provinciae Germaniae inferioris*, 10 Novembris 1906, post mortem alicuius alumni, in dicto oratorio, singulo die ab obitu usque ad sepulturam, exceptis diebus in citato decreto enumeratis, pro illo defuncto legi possint Missae de requie, quamdiu nempe corpus praesens est in domo; an vero semel tantum?

IV. Et si semel tantum, utrum eiusmodi Missae tantum dici possint in die funeris, quasi concomitantes Missam solemnem exsequialem; an vero insuper in una ex diebus sepulturam cum Missa exsequiali praecedentibus?

V. Si solemnes exsequiae cum Missa exsequiali in dicto oratorio, die sepulturae, pro illo defuncto habentur; an insuper in eodem oratorio Missam de requie pro eo liceat cantare prima die post eius obitum non liturgice impedita, ad normam decreti S. R. C. *Labacen.* 28 Aprilis 1902, ad X?

VI. In tota dioecesi Buscoducensi, ex indulto apostolico et de praescripto Ordinarii, iam ab anno 1853 Officia votiva SSmi Sacramenti pro feria V, et Immaculatae Conceptionis B. M. V. pro Sabbato, non impeditis festo novem lectionum, extra tamen Adventum, Quadragesimam, Quatuor Tempora et Vigilias, ritu duplici recitantur; quaeritur, utrum supradictis diebus liceat clero ad libitum dicere Missas de requie; an legere teneatur Missas conformes Officio votivo?

VII. Sacerdos, die, in qua, iuxta tit. v. n. 1 vel 2 Rubricarum Missalis, in Missa de feria vel simplici commemoratio pro defunctis est facienda, legit Missam privatam votivam S Antonii; num etiam in eiusmodi Missâ votivâ commemoratio pro defunctis est facienda?

VIII. Dioecesi Buscoducensi concessum est pro die 28 Ianuarii Officium proprium cum Missa propria S. Iuliani Episcopi et Confessoris, adproba-

tum et concessum dioecesi Conchensi. Haec vero Missa non reperitur in novis editionibus Missalis romani et Gradualis; quaeritur, an in posterum, pro gratia, dici possit Missa *Statuit*, approbata pro dioecesibus, quibus non extenditur praedictum Officium proprium?

IX. Dominica Quinquagesimae et biduo sequenti, in pluribus locis dioecesis Buscoducensis habetur exercitium Quadraginta Horarum, quin tamen forma Instructionis Clementinae stricte observetur, quum nocte SSmum Sacramentum in tabernaculo recondatur; quaeritur: 1° num, durante pio hoc exercitio, cantica in lingua vernacula coram Sanctissimo in ostensorio exposito canere liceat? 2° num, durante tali expositione in altari maiori, in altaribus lateralibus atque in sacellis eiusdem ecclesiae liceat celebrare Missas de requie, diebus quibus tales Missae per Rubricas permittuntur?

X. Utrum preces et hymni liturgici, v. g. Introitus, Communio, hymnus *Lauda Sion*, a choro musicorum in lingua vernacula cantari possint infra Missam privatam; an vero eiusmodi cantica tantum prohibita sint coram Sanctissimo exposito, ad normam decreti S. R. C. n. 3537 *Leavenworthien.*, 27 Februarii 1882, ad III?

XI. In quibusdam locis dioecesis festo S. Thomae a Villanova, proprio die impedito, ab Ordinario iuxta Rubricas assignata est, tamquam fixa, dies 3 Octobris. Quum vero hodie festum SS. Angelorum custodum non amplius celebretur die 2 Octobris, sed prima Dominica mensis Septembris, dies 2 Octobris iam nunc libera evasit pro assignatione alicuius festi perpetuo impediti; quaeritur, an nunc mutari debeat dies fixa S. Thomae, et ei assignanda sit, tamquam fixa, dies 2 Octobris?

Sacra porro Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisito Commissionis liturgicae suffragio, atque omnibus accurato examine perpensis, ita respondendum censuit:

Ad I et II. Dilata.

Ad III et IV. Standum decreto *Ordinis Fratrum Minorum provinciae Germaniae inferioris*, 10 Novembris 1906, ad I, quoad 1 et 2 quaestionem.

Ad V. Servetur decretum *Labacen.*, 28 Aprilis 1902, ad X.

Ad VI. *Affirmative* ad primam partem; *Negative* ad secundam, in casu, iuxta decreta n. 1858 *Bergomen.*, 24 Novembris 1691, et n. 3792 *Strigonien.*, 30 Augusti 1892, ad VI.

Ad VII. *Affirmative*, iuxta Rubricas et decretum n. 2077 *Ordinis Eremitarum sancti Augustini*, 13 Augusti 1701; et quidem penultimo loco inter orationes omnes, quae eâdem die tam ex Rubricarum praecepto, quam ex Ordinarii mandato, aut ad Celebrantis placitum adiungantur, iuxta Rubricas generales Missalis romani, tit. VII, n. 6.

Ad VIII. Non expedire; et Missa retineatur, quae respondet Officio iam concesso.

Ad IX. Quoad primam quaestionem, *affirmative*, nisi agatur de textibus proprie liturgicis et de functionibus insuper stricto sensu liturgicis. Quoad alteram quaestionem, *negative* in omnibus; quia expositio, in casu, uti pro causa publica censetur effecta.

Ad X. *Negative* ad primam partem, iuxta decretum relatum n. 3537 *Leavenworthien.* 27 Februarii 1882, ad III; ad secundam iam provisum in I.

Ad XI. *Negative*, sed posse, si dies 2 Octobris iuxta Rubricas et decreta, festo reponendo S. Thomae, etiam in reformatione perpetui kalendarii dioecesani competeret; secus non posse, sed exspectandum esse tempus reformationis praefatae.

Atque ita rescripsit, die 31 Martii 1909.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus*.

L. ✠ S.

† D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secretarius*.

SACRA ROMANA ROTA

I

MEDIOLANEN.

CURAE ANIMARUM

Pio PP. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis suae anno sexto, die 15 Martii 1909, RR. PP. DD. Michael Lega Decanus Ponens, Constantinus Contini Riccardi et Ioseph Mori, Auditores de turno, in causa Mediolanen. — Curae animarum *inter Paulum Rossi archipresbyterum parochum S. Ioannis Baptistae civitatis Modoetiae conventum appellatum, et coadiutores titulares curatos SS. Mauritii, Michaelis et Petri martyris actores appellantes, repraesentatos per procuratorem Nazarenum Ferrata advocatum, interveniente et disceptante in causa Promotore iustitiae pro iuris et legis tutela, sequentem definitivam tulerunt sententiam.*

Divus Carolus Cardinalis Archiepiscopus Mediolanen., pro eo quo flagrabat zelo in salutem animarum, ad praescriptum Conc. Trid. in *sess. XXI, cap. 4, de reform.*, consulens necessitatibus spiritualis regiminis in terra Modoetiae, ubi « ob maximam populi frequentiam animae maximum pa- « tiuntur detrimentum », a. 1578 novas erexit paroecias extra moenia, et onus imposuit archipresbytero tenendi *duos coadiutores in curam anima-*

rum; a. 1582 aliam extra moenia erexit paroeciam, intra muros autem erexit « aliam coadiutoriam curatam in ecclesia S. Mauritii, ut ibi resideat « coadiutor curatus pro cura animarum, iuxta distinctionem, et modis, « formis, conditionibus a praefato Illmo Domino praescribendis, et pro « dote perpetua dictae coadiutorialis curatae et illius pro tempore coadiu- « toris vitae sustentatione, praeter omnem aliam dotem, promissionem et « obligationem per vicinantiam et homines publico constanti instrumento « etc. Eamque ecclesiam S. Mauritii in coadiutorialem curatam ex nunc « perpetuo erexit et erigit, ut de ea nunc et pro tempore provideatur coa- « diutor curatus, idoneus examine parochialium, cum onere quod ipse « coadiutor curatus teneatur perpetuo Missam in dicta ecclesia S. Mau- « ritii celebrare singulis diebus, tam ratione dictae coadiutorialis curatae, « quam ratione oneris dictae capellaniae seu capellaniarum translatarum ». Sub iisdem conditionibus et formis erexit « aliam coadiutoriam curatam « in ecclesia S. Michaelis ». Idem S. Carolus, qui in erigendis coadiutoriis reliquerat sibi determinandum modum et formam pro exercitio curae animarum, in visitatione eiusdem anni 1582 haec decrevit: « Duo coadiutores « pro tempore exsistentes... curam exerceant animarum iuxta distinctio- « nem et assignationem a Rmo Ordinario praescribendam », et confirmato onere celebrandi Missam in ecclesia coadiutoriali, subsequitur: « Coadiu- « tores item praedicti sacramentum tum extremae Unctionis ministrent « in dictis ecclesiis, ac etiam sacramentum Eucharistiae in die Paschatis « de licentia Rmi archipresbyteri. Possint item in dictis ecclesiis audire « confessiones, alia vero Sacramenta in ecclesia archipresbyterali et pa- « rochiali ministrare teneantur ».

In actis visitationis a. 1621 peractae a Friderico Card. Borromaeo in civitate Modoetiae, de dictis duabus coadiutoriis referuntur facultates a S. Carolo concessae, et subiungitur: « B. Carolus... reservavit sibi aucto- « ritatem praescribendi formam et modum singulis ipsarum exercendi « curam et separandi loca et familias, prout magis expedire sibi videretur, « cogitans fortasse...; quod cum morte praeventus perficere non potuerit... ». Et nullum exhibetur documentum seu rescriptum posthinc editum ab Ordinariis, quod hanc formam ministerii pastoralis et separationem locorum decreverit, quamvis de facto singuli coadiutores habeant suum districtum pro ea parte ministerii parochialis, ipsis assignata a sancto fundatore, exercenda in suis ecclesiis seu vicinantiis.

Quod vero spectat ad tertiam coadiutoriam, hodie exsistentem in ecclesia S. Petri M., haec erecta fuit in ecclesia archipresbyterali collegiata S. Ioannis Baptistae a. 1640 sub titulo S. Francisci, ex bonis legatis a quodam Solio, « cum onere, futuro capellano coadiutori eligendo, coadiu-

« vandi in cura animarum ac alia omnia faciendi, prouti alii coadiutores « facere tenentur ». Successu temporis, at quonam anno nescitur, haec coadiutoria curata in ecclesiam S. Petri M. translata fuit, ubi hodie coadiutor sua munera exercet, et certe iam ab initio saeculi praeterlapsi. Hic tertius coadiutor hodierna actione cum aliis duobus antiquioribus eadem iura experitur adversus archipresbyterum parochum. — Porro coadiutores, qui praebendam sortiti sunt et ecclesiam ubi sua munera, saltem pro parte, exercere possunt, semper conati sunt suam potestatem magnificare et ampliare, quasi omnes functiones muneris parochialis sibi competerent independenter ab archipresbytero. Exinde a Curia Mediolanen. plura edita sunt decreta ad repellendas eiusmodi instantias, et nuper die 16 Nov. 1903 editum est decretum ab Emo Archiepiscopo, quo plene iura vindicabantur archipresbyteri parochi S. Ioannis Baptistae in universam paroeciam adversus coadiutorum intentionem. Hi ab hoc decreto appellationem instituerunt penes S. Congregationem Concilii, quae, post editam providentissimam Constit. *Sapienti consilio*, causam ad H. S. O. remisit. Stante autem dubio, an archiepiscopale decretum revera iudiciale habendum esset, ad auferendam qualemcumque dubitationem circa competentiam H. S. O. in casu, facta, hac de re, relatione SSmo (quem Deus diutissime sospitet), hic annuere dignatus est ut sua auctoritate, causa Rotae committeretur, quod per rescriptum S. Congregationis Concilii diei 15 Decembris 1908 factum est.

Quamobrem tres coadiutores sunt in lite consortes; et in hodierna actione disputatur sub hac quaestionis formula, quam partes contestatae sunt, nimirum: *An coadiutoribus curatis titularibus ecclesiarum S. Mauritii, S. Michaelis, et S. Petri M. loci Modoetiae, competat universa cura animarum in titulum parochialem cum oneribus, iuribus et emolumentis in casu?*

Ad FACTUM quod spectat, haec perpendenda sunt:

1° quod S. Carolus ab a. 1578 onus imposuit archipresbytero tenendi *duos coadiutores* in auxilium curae animarum;

2° attamen, instante necessitate et attentis querimoniis archipresbyteri et fidelium, statuit *alias novas parochiales ecclesias et alias coadiutorias curatas erigere;*

3° de facto erexit aliam (seu distinctam a coadiutorialibus mercenariis) coadiutorialem curatam in ecclesia S. Mauritii: et aliam coadiutorialem curatam in ecclesia S. Michaelis;

4° in visitationibus peractis a. 1582, coadiutoribus imposita sunt onera *residentiae* apud suas ecclesias *pro cura animarum, iuxta distinctionem, et modis, formis et conditionibus ab Ill.mo Domino praescribendis.*

Praeterea imponitur tum onus celebrandi Missam *quotidie* in dictis ecclesiis in commodum fidelium, sed potissimum in satisfactionem piorum onerum, tum onus ministrandi *in dictis ecclesiis* extremam Unctionem, ac etiam Eucharistiam in die Paschatis, *de licentia R.mi archipresbyteri.* Possunt in iisdem ecclesiis audire confessiones, *alia vero Sacramenta* tenentur ministrare in ecclesia archipresbyterali;

5° ex actis visitationis Card. Friderici Borromaei a. 1621 patet, *praescriptiones et distinctiones a S. Carolo sibi reservatas*, ad melius distinguenda onera et iura coadiutoriarum non fuisse amplius factas;

6° tractu temporis nova erigitur praebenda coadiutorialis residentialis in ecclesia S. Ioannis, imposito onere coadiuvandi archipresbyterum parochum, non secus ac coadiutores etiam mercenarii coadiuvare tenentur; et in primis hic coadiutor sufficitur in locum *unius ex coadiutoribus mercenariis*, et dein transfertur ad ecclesiam S. Petri M., ubi hodie residet et in iudicio agit adversus archipresbyterum parochum.

Exinde quoad *ius* haec considerantur:

Coadiutores, ex perspicua facti positione, ultro fatentur beneficium parochiale non fuisse dismembratum, sed unum indivisum mansisse. Sane S. Carolus hac ductus fuit regula iuris, nimirum in consulendo animarum bono ne hae detrimentum patiantur, ob auctum fidelium numerum et exinde propter deficiens parochiale ministerium, non esse deveniendum ad alterius paroeciae constitutionem per dismembrationem ab ecclesia matrice, si necessitati boni spiritualis consuli possit per *coadiutores parocho assignatos.* Hanc regulam statuit Conc. Trid. *sess. XXI, cap.* 4, *de reform.*, iubens: « Episcopi in omnibus ecclesiis parochialibus vel bapti- « smalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus rector non possit « sufficere ecclesiasticis sacramentis ministrandis et cultui divino pera- « gendo, cogant rectores vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad « hoc munus adiungere, quot sufficiant.... In his vero, in quibus ob locorum « distantiam..., novas paroecias.... constituere possunt ». In casu agebatur tantum de aucto numero fidelium; inde vigilantissimus legum tridentinarum exsecutor, S. Carolus, perspexit non esse locum nisi coadiutorum constitutioni. Ab hac regula, utpote minus praeiudiciali iuribus legitime quaesitis, non esse deflectendum H. S. O. firmavit in *decisione 578, part. 19, tom. 2, recent.*, ubi sub *n. 5* advertitur, ad dismembrationem utpote odiosam non esse deveniendum nisi in casu verae necessitatis; idem decisum fuit in *Leodien. – Dismembrationis* 1 Februarii 1712 coram Emo Falconerio; et 3 Iulii 1713 coram Rmo Crispo; et 22 Iulii 1714 et 25 Ianuarii 1715 coram Lancetta. — Et Card. De Luca, explicans iurisprudentiam H. S. O. et S. Congr. Concilii, hac de re ita (*Adnot. ad Conc. Trid., disc.* 16)

scribit: « Quoties enim sola ratio excreti populi vel incommoditatis iti-« neris... urgeat, adhuc, absque necessitate procedendi ad hanc dismem-« brationem seu divisionem, quae alienationem redolet ideoque *regulariter* « *prohibita est*, recte consuli potest cum destinatione unius vel plurium in-« feriorum ecclesiarum, quae per territorium iam sparsae sint et exsistant « vel denuo construantur cum deputatione vicariorum seu *coadiutorum*, *ita* « *ut commodior Sacramentorum aliorumque divinorum administratio prae-« sertim infirmis ac aliis respective sequi valeat, non diminuta ecclesiae paro-« chialis unitate et maiestate* ». Ita sapientissime se gessit S. Carolus; sed in *quaestionem iuris* praecipue adverti debet, exinde hoc fluere consectarium, non secuta divisione territorii parochialis, quamcumque iurium dismembrationem seu distractionem ab officio parochiali non minus esse odiosam nec posse praesumi sed probandam esse invictis probationibus: quare coadiutores curati ea tantum iura sibi vindicare valent, quae certe eis attributa sunt, et censenda sunt attributa fuisse in *nudum parochi auxilium*, nisi evidenter probetur, haec iura fuisse concessa coadiutoribus *privative* seu ad exclusionem parochi.

Procurator vero coadiutorum contendit: « Per coadiutoriarum ere-« ctionem cura animarum Modoetiae fuit dismembrata in quatuor partes, « quarum unam in exercitio retinet archipresbyter; et in ceteris tribus « partibus *vix ei reliqua fuit, et est, cura habitualis* ». Quam assertionem aperte *facto* contradicere, praesertim quoad tertiam coadiutoriam erectam in ecclesia archipresbyterali, evidenter patet; nullo vero inniti *iuridico* fundamento iuvat ulterius expendere.

Etenim S. Carolus, erigendo *alias coadiutorias* (uti loquitur instrumentum erectionis), distinxit a *mercenariis*, quia illis assignavit *stabile officium* seu veram praebendam coadiutorialem fundatam in certis ecclesiis; quocirca duo coadiutores effecti sunt *titulares*, et beneficia sua assequuntur praevio examine, quippe curam animarum habent commendatam, quamvis subsidiariam et coadiutorialem, in stabile officium, aliisque servatis de iure servandis in assecutione beneficiorum. Titulus vero beneficialis habetur in ecclesiis, quibus fundatae sunt coadiutoriae; unde revera et ecclesiae S. Mauritii et S. Michaelis effectae sunt ex fundatione ecclesiae coadiutoriales. Quare vigilanti verbo usus est sanctus fundator, cum possessoribus istarum praebendarum numquam nomen attribuit *vicariorum perpetuorum*, sed nuncupavit coadiutores curatos. Sane ex tabulis fundationis constat, hos *coadiutores curatos* non esse vere et proprie dictos *vicarios perpetuos*, uti contendunt actores, quamvis sub alia locutione; hi enim se iactitant *coadiutores ad instar parochorum;* et haec locutio non videtur habere sensum iuridicum, et contradictionem involvit; vel enim isti coa-

diutores haberent omnem parochialem iurisdictionem independentem ab archipresbytero, et tunc essent veri parochi, et dismembratio paroeciae facta esset; quod neque ipsi coadiutores sibi arrogant; vel saltem haberent universam *actualem curam* animarum in suo districtu, et tunc dicendi essent *vicarii perpetui* in sensu iuris, iuxta decretum Conc. Trid. in *sess. VII, cap. 7, de reform.*, et Constit. S. Pii V *Ad exsequendum.*

Atqui vicarii perpetui, ex iure, tenentur ad omnes obligationes quae parochos urgent quoad administrationem spiritualem; ac propterea ad legem residentiae, ad verbum Dei praedicandum, ad pueros in christiana catechesi instituendos, ad S. Sacrificium pro populo offerendum, ad Sacramenta administranda; et ex adverso rector principalis nequit in hisce sese immiscere, inconsulto vel invito vicario curato perpetuo; ita ab H. S. O. decisum fuit in *Romana – Vicariae* 8 Nov. 1621 coram Coccino Decano; et in *Barchinonen – Vicariae* 17 Maii 1624 coram Merlino, et late explicat Ferraris (*Promp. bibl., Vicarius parochialis*), cuius proinde auctoritatem perperam coadiutores invocant in suam partem; et Reiffenstuel, *tit. 28, de off. vic.*, qui *n. 42* tradit: « Quia vero penes vicarium perpetuum residet « exercitium curae, non autem penes rectorem principalem, hinc iste non « potest ibi exercere curam fori poenitentialis. Nec potest rector princi- « palis, invito vicario, illi ecclesiae deservire seu Sacramenta administrare ». Tantum vero abfuit ab intentione sancti fundatoris huiusmodi latissimam potestatem conferre coadiutoribus, ut eisdem onus fecerit in suis ecclesiis ministrandi extremam Unctionem; et Eucharistiam in Paschate, tamen *de licentia archipresbyteri; facultatem* vero concesserit audiendi confessiones in suis ecclesiis; *cetera vero Sacramenta in ecclesia archipresbyterali ministrare tenerentur.* Quomodo vero se gereret archipresbyter parochus, in exercitio curae animarum *pro universa paroecia*, addiscimus ex relatione visitationis peractae a Friderico Card. Borromaeo a. 1621, qui refert « quoad « populum nullam adhuc factam fuisse distinctionem locorum et persona- « rum (prout perficere cogitaverat S. Carolus), et hinc in toto territorio « archipresbyter ministrat quotidie sacramentum Poenitentiae et sermo- « nem habet ad populum; ministrat in ecclesia, et quandoque infirmis « SSmae Eucharistiae sacramentum (quia potissimum pro commodiori et « promptiori huius Sacramenti administratione erant in certis ecclesiis « deputati coadiutores), et requisitus baptizat et ungit ».

Praeterea advertere praestat quod, si vera esset coadiutorum assertio, ipsis ex fundatione universam concreditam fuisse curam animarum *actualem independenter ab archipresbytero;* limites et modi exercitii suae potestatis essent in iure determinati, prout determinati sunt in *vicariis perpetuis;* e contra S. Archiepiscopus in visitatione a. 1582 confert in genere pote-

statem coadiuvandi parochum *iuxta distinctionem, et modis, formis et conditionibus ab eo praescribendis;* et in alia visitatione eiusdem anni nonnulla determinat et assignat munera, tamen non distincte, significans quomodo, pro necessitate curae animarum, ulteriores determinationes decerni possunt, nempe *iuxta distinctionem et assignationem a R.mo Ordinario* (notetur generica Ordinarii nuncupatio) *praescribendam.* Et tempore Friderici Card. Borromaei adhuc servabatur intacta haec Ordinarii potestas, quia, commemorans *erectionem dictarum coadiutoriarum*, ait idem Cardinalis: « Concessit eis facultatem audiendi confessiones..., reservavitque « sibi auctoritatem praescribendi formam et modum singulis ipsorum exer- « cendi curam ». Quare ex ipsa fundatione erectae coadiutoriae sunt necessario in perpetua dependentia et subiectione quoad sua onera, quippe haec et in forma et in modo exercitii curae animarum determinanda sunt ab Ordinariis pro necessitate et opportunitate casuum. Quod fieri non posset, si coadiutoribus certa et determinata, ad exclusionem archipresbyteri, concessa fuisset potestas *actualis curae:* principium enim iuris communis est, ut *beneficia ecclesiastica sine diminutione conferantur.*

Quare si coadiutores libeat appellare *vicarios perpetuos*, tamen sensu improprio hoc ipsis competit, seu eo sensu quo ad tramitem *cap. 4, de reform.*, Conc. Trid., *sess. XXI*, S. C. Concilii in *Lunen. Sarzanen. – Dismembrationis paroeciae* die 27 Sept. 1732, cum statuisset, non satis constare de necessitate erectionis novae paroeciae, sed instituendam esse *vicariam aut cappellaniam curatam perpetuam cum assignatione annui proventus*, definitivo rescripto iussit: *esse erigendam vicariam perpetuam cum assignatione congruae solvendae a communitate Villae Meridii.* – Verum coadiutores solitos fuisse amplificare suas nuncupationes, unde facilior fiebat ampliatio potestatis, nos docet decretum *ven. congregationis disciplinae civitatis et dioecesis* 8 Iulii a. 1671, statuens: « nec ipsi (*coadiutori « S. Mauritii*) licere « alio nomine uti, quam coadiutoris curati ad praescriptum fundationis ».

Neque obstat, unitati paroeciae et regiminis pastoralis, divisio in *districtus coadiutoriales* pro commodiori exercitio curae animarum; unde Archiepiscopus Puteobelli in visitatione a. 1763 hos coadiutores titulares vocat *parochos*, et hos ait *diligenter agere quae parochum spectant;* Archiepiscopus vero Romilli, in visitatione a. 1851, praeterea paroeciam archipresbyteralem dicit *quadripartitam.* — Nam magnopere utilem esse eiusmodi territorii parochialis divisionem patet ex ipsa institutione S. Caroli, qui voluit per institutos coadiutores sacramentum *extremae Unctionis ministrari in dictis ecclesiis*, seu in *vicinantiis*, ut occurrerent necessitatibus infirmorum suis ecclesiis propinquorum, quod diserte explicat Archiepiscopus Romilli, referens: « Esso (*coadiutor S. Mauritii*) vi conserva il SSmo

« Sacramento e l'Olio santo per la più sollecita e regolare assistenza degli « ammalati del proprio distretto, numeroso di 3000 anime, vi dispensa i « Sacramenti della confessione e comunione a quei parrocchiani, che o « salute malferma, o età troppo provetta, o qualsiasi altro motivo rende « impotenti a portarsi alla *chiesa parrocchiale;* vi celebra la Messa e vi « spiega la dottrina cristiana tutte le Domeniche e feste dell'anno ». Exinde, quo utilior fieret coadiutoriarum institutio, S. Carolus cogitaverat (uti refert Card. Fridericus Borromaeo) oppidi divisionem *in tres partes*, ut quisque coadiutor haberet maiorem sollicitudinem in suum districtum, et etiam ampliorem potestatem, assignato *integro munere ipsis coadiutoribus titularibus.* — Si tunc desiderabantur districtus assignati et definiti ex ipsa auctoritate Ordinarii, tamen quaedam divisio semper habita est, cum legatur in relatione Card. Friderici Borromaei: « Liber status animarum « conficitur per archipresbyterum singulis annis, adhibito ministerio coa- « diutorum, quibus *pars aliqua paroeciae per eundem commendata est* ». Qui mos ita laudatur a synodo dioecesana XXXVIII, cap. VII: « Consuetudinem, « quae est alicubi, praesertim in urbe, ut territorium parochiale in regiones « quasdam (vulgo *quartieri*, *distretti*) dispertiatur, libenter confirmamus ». Inde mos in eadem synodo laudatur constituendi *coadiutores curatos* titulares. Nullam proinde facessit difficultatem nomen *parochi* coadiutoribus attributum; nam ipsi participant reapse et exercent ministerium parochiale; quamobrem apud fideles ipsi magis, prae ipso archipresbytero, nomen *parochi* merentur, et vulgo hoc nomen consequuntur, quin ullimode derogari velint veri parochi dignitati et auctoritati, quod adeo verum est ut coadiutor institutus a. 1640 sub titulo S. Francisci in ipsa ecclesia archipresbyterali S. Ioannis, in visitatione Card. Puteobelli simpliciter vocetur *parochus coadiutor titularis.*

Verum, si tabulae fundationis nullimode suffragantur intentioni coadiutorum, perpendendum est, utrum ipsis faveat observantia subsecuta per tria et amplius saecula, seu *praescriptio;* ad quam non semel appellat illorum patronus... Iamvero argumentum *observantiae* seu *praescriptionis* ceteris longe debilius et fragilius esse, facile est evincere. Nam in primis neganda est pacifica observantia; siquidem, cum feria quarta Cinerum coadiutor S. Mauritii voluerit benedicere et distribuere sacros cineres, congregatio disciplinaris in decreto iam citato a. 1671 eum compescuit edicens, « nullum ius competere exercendi nonnullas functiones parochiales ab ipso « praetensas, et signanter benedictionis et distributionis cinerum feria « quarta... nullasque praeterea functiones exercere aut Sacramenta admi- « nistrare in ea ecclesia posse nisi ad formam fundationis ». Curia autem archiepiscopalis Mediolanensis, scribens ad civicos magistratus a. 1794,

aiebat: « Si attengano le parti a quanto si prescrive nel documento del 1582, « 7 Luglio, cioè sia l'unica parrocchia la chiesa di S. Giovanni, l'unico par- « roco l'arciprete; si considerino le chiese di S. Maurizio e di S. Michele « come semplici coadiutoriali, quali sono state erette..., e si accontentino « finalmente di amministrare in esse chiese quei soli Sacramenti e in quelle « circostanze che il S. Arcivescovo prescrisse, e in tutte le altre funzioni « dipendano, *come è di regola e di costume*, dall'arciprete ». Idem edicitur in decreto Caroli Bianchi, vicarii generalis sub a. 1808, die 8 Februarii.

Ast data enim, sed minime concessa, dictae observantiae exsistentia, haec minime prodesset coadiutoribus; quippe indubitati iuris est, praescriptionem non admitti contra iura parochialia, et praesertim in casu, quia ageretur de praescribendis finibus parochialibus et de exstinguenda dependentia coadiutorum a legitimo superiore seu archipresbytero; et haec omnia, cum pertineant ad ius publicum civitatum, non comprehenduntur in instituto *praescriptionis* comparato pro iuribus privatorum; *arg. cap. 4, de par., tit. 29, lib. III Decr.*, et *cc. 1, 2, 3, caus. 16, q. 3;* uti disserit Reiffenstuel, *tit. De praesc., n. 31*, et De Angelis, *Prael. lib. III, tit. 29, n. 3.* Eo magis quod in themate deesset necessarium requisitum ad praescribendum, nimirum coadiutores distraxissent *curam actualem*, et sibi acquisivissent, remanente in archipresbytero cura habituali, quod est iuridice absurdum, nemo enim potest *ad praescribendum sibi mutare titulum seu causam possessionis.*

Neque iuvat obiicere, decreta fundationis respexisse tantum locum exercendarum functionum, partim nempe in ecclesia coadiutoriali et partim in archipresbyterali, sed revera universam curam parochialem fuisse attributam. Namque cum lex fundationis semper observata fuerit, non videtur quomodo coadiutorum praecipuas functiones in ecclesia paroeciali exercentium dependentia ab archipresbytero excludi valeat. Ipsi siquidem in ea ecclesia nullum *designatum* altare habent, et insuper ipsorum munus pastorale, quoad *actuale animarum regimen*, explicaretur non in proprio territorio seu *vicinantia* sed in alieno, quod in hypothesi adversariorum non fuit dismembratum; quamobrem dependentiam, quam coadiutores habent ab archipresbytero in ecclesia archipresbyterali, habeant oportet etiam in suis ecclesiis et in toto territorio. Hanc vero dependentiam non posse consistere cum munere parochiali vel cum exercitio *curae universae actualis*, saepius firmavit H. S. O. in suis decisionibus, veluti inter recentiores in *decis. 228, part. 2, tom. 1*, et *decis. 16, part. 12.*

Denique nullimode praetermitti potest consideratio quoad hodiernam conditionem iuridicam tertiae coadiutoriae S. Petri M., quae cum aliis duabus in praesenti actione comprehenditur, et aequali iure aestimatur. Haec fundata fuit sub titulo S. Francisci in ecclesia parochiali S. Ioannis

ad effectum « coadiuvandi in cura animarum et alia omnia faciendi, *prout* « *alii* coadiutores facere tenentur..., et facere possunt et consueverunt ». Non potest autem dubitari, heic nomine coadiutorum comprehendi etiam *mercenarios*, quia ipse suum ministerium exercere debebat in ecclesia archipresbyterali et in locum *alterius mercenarii*, cui ille successit. Atqui processu temporis, *tertius* coadiutor, quo melius suo muneri satisfaceret, transfertur ab ecclesia S. Ioannis ad aliam ecclesiam, et sub initio elapsi saeculi illum in ecclesia S. Petri invenimus, ubi hodie residet, et sortitus est suam vicinantiam seu districtum. Sed quonam iure et quaenam mutatio habita est in fundatione? Nulla prorsus, si demas locum, ubi hodie curam exercet animarum in auxilium parochi. Hanc mutationem autem, integra persistente pristina fundatione eiusque iuribus et oneribus nullimode mutatis, fieri potuisse a Curia Mediolanen. patet, quia est mutatio, in casu, pene accidentalis, et non est contra tabulas erectionis.

Porro S. Congregatio Concilii in *Brixien.* die 6 Nov. 1620 ad sequentia dubia: « Ad I: utrum coadiutores omnes, quomodocumque sint cappella- « niae institutae, teneantur ad residentiam personalem eadem lege Conc. « Trid. *sess. XXIII, cap. 1, de reform.*, qua rectores ipsi parochialium tenen- « tur »; Congregatio censuit teneri. « Ad II: utrum Episcopus teneatur « cogere ad residentiam illos etiam coadiutores, quibus nulla expressa « personalis residentiae obligatio iniuncta est »; S. Congregatio censuit teneri cogere hos, sicut ipsos ecclesiae rectores. « Ad V: utrum illi, qui ad « beneficia huiusmodi proponuntur admittendi, sint eodem iure exami- « nandi, quo rectores ipsi earundem parochiarum examinari iubentur ad « parochiales ipsas obtinendas ex *cap. 18, sess. XXIV*, Conc. Trid. »; S. Congregatio censuit ita esse examinandos (penes Giraldi, *Ius pont., part. 2, sect. 8*). — Ex quibus regulis patet, quanam ratione tertius coadiutor, fundatus a legato Solio in ecclesia parochiali sub titulo S. Francisci pro adiuvando parocho, translatus fuit, nulla inducta legitima mutatione in suis oneribus, ad ecclesiam S. Petri M. pro meliori servitio totius paroeciae. In praesentem quaestionem vero, luce meridiana effulget clarior consequentia, nempe a mercenario coadiutores titulares distingui ratione praebendae, vi cuius in auxilium parochi habent *stabile officium* et certam partem ministerii parochialis his assignatam in fundatione. « Quaenam « vero (*aiebat advocatus gen. Curiae Mediolanen, in suo voto ad decretum* « *cit. diei* 8 *Febr.* 1808) munia a coadiutoribus Modoetiensibus iure proprio « obeunda, quae de licentia archipresbyteri; quaenam sint in propria ec- « clesia, quae in ecclesia parochiali iura, descripta reperiuntur in instru- « mento erectionis coadiutoriarum ». Et in decreto congregationis disciplinaris iam citato a. 1671 distinctius explicantur haec iura et munia

coadiutoribus attributa; nempe ipsis « nullum ius competere exercendi « nonnullas functiones parochiales..., praeterea ecclesiasticas functiones « exercere aut *Sacramenta* administrare... posse ». Et revera D. Carolus in fundatione coadiutoribus facultatem concessit quoad *Sacramenta administranda*, seu quoad ministerium necessarium ad salutem animarum, non in genere quoad functiones parochiales.

Quibus positis, patet, coadiutores necessario dependentiam observare debere in suo ministerio ab archipresbytero; quae dependentia non destruit stabilitatem officii et iura coadiutorum, sed efficit ut pars ministerii parochialis, competens coadiutoribus, efficacius et utilius impendatur in bonum totius paroeciae, ad quod intendit D. Carolus, iubens, coadiutores titulares suum ministerium, partim exercere in suis ecclesiis, partim in ecclesia parochiali. Quoad partem vero muneris parochialis ex fundatione nullimode competentem coadiutoribus, eorum plena est dependentia, ad tramites iuris communis, tum erga archipresbyterum tum potissime erga Archiepiscopum, cuius iura praeservata sunt in erectione, seu *iuxta distinctionem et assignationem a R.mo Ordinario praescribendam de cura animarum*. Eiusmodi autem dependentiam nullimode detrahere aut derogare officiis aut beneficiis, dependentibus in suis iuribus et oneribus quoad exercitium a potestate superioris, evincitur etiam a rescripto S. C. Concilii in *Drepanen.* diei 22 aug. 1908, quo statutum fuit, « Decanum functiones parochiales exercere debere sub archi« presbyteri dependentia », quod rescriptum ad suam integritatem vindicandum erat, cum idem mutilatum exhibitum fuerit in *defensione* coadiutorum.

Uti unâ dubitandi formulâ a coadiutoribus propositâ continebantur iura parochialis curae et iura ad emolumenta, utpote necessario nexu coniuncta, ita resoluta quaestione de iuribus ad curam animarum, fluit resolutio quoque alterius quaestionis de emolumentis; quo sensu cum fuerit quaesitum a S. C. Concilii, « an coadiutores, qui habent congruam, possint « lucrari emolumenta funerum, baptismorum et matrimoniorum quae sunt « iura parochialia et dari solita parocho »; die 16 Dec. 1679 prodiit rescriptum: *Negative, nisi obstet contraria observantia.* — Sed observantia ita debet esse certa et definita ut praescriptionem inducere valeat, et de hoc, saltem expresse, non agunt coadiutores , qui intendunt enixius sibi vindicare iura parochialia universa. Recolunt tamen receptam consuetudienem, et memorant ex relatione Friderici Cardinalis Borromaei, « emolumenta « extraordinaria, quae adeo tenuiora sunt ut vix pro singulo coadiutore « contingat summa librarum centum in anno, licet archipresbyter nullam « accipiat partem, aequaliter inter ipsos dividuntur ». Et volunt etiam ut advertatur aliud adiunctum eiusdem relationis, nempe « si quid in baptismi « et matrimonii administratione datur, illius commodo cedit qui ministrat,

« nec cum aliis partitur, et demum extraordinaria portio, ad archipresbyte-
« rum spectans, recipitur a mercenariis coadiutoribus ». Attamen haec verba *ad archipresbyterum spectans* aperte fatentur ius archipresbyteri nativum ad ea emolumenta, ex cuius concessione recipiebantur a coadiutoribus pro sua sustentatione. Haec vero concessio vel remissio emolumentorum ex parte archipresbyteri, vel satis significatur vel saltem praesumi potest in aliis adductis *relationis* attestantionibus. Quod autem coadiutores nullimode excludi debeant ab emolumentis extraordinariis seu incertis parochialibus lucrandis, solemniter declaravit et edixit Rm̃us Archiepiscopus in suo decr. 16 Nov. 1903 statuens: « Huius nostrae voluntatis ratio erit habenda ... in assignatione
« pro taxis emolumentorum parochialium, in quarum revisione, salva parte
« etiam tenui pro iuris parochialis recognitione, distinctior consideratio
« erit facienda coadiutorum curatorum titularium, in quantum hodierno
« tempore, ad factum quod attinet, magis concurrunt in archipresbyteri
« parochi, quoad curam animarum, levamen ». Et iure merito, quia coadiutoribus competit ius ad congruam honestam sustentationem, eisdemque bonum est ut cedant ea emolumenta a fidelibus directe oblata in sustentationem illius, qui ipsis divina misteria et Sacramenta dispensat.

Hisce omnibus in *facto* et in *iure* attentis et consideratis:

Christi nomine invocato, et solum Deum prae oculis habentes, et pro tribunali sedentes dicimus, declaramus et definitive sententiamus, respondendo ad propositum dubium: *Negative ad formam fundationis, ita ut coadiutoribus competat potestas exercendi curam animarum tum in ecclesiis respective suis tum in ecclesia archipresbyterali parochiali iuxta modum in tabulis fundationis assignatum, et sub dependentia archipresbyteri nec non firma potestate Ordinarii, quoad coadiutorias curatas titulares, ea praescribendi et ordinandi quae sanctus fundator non praescripsit nec ordinavit.* Ideoque decretum Em̃i Archiepiscopi diei 16 Nov. 1903 approbamus et exsecutioni esse dandum decernimus.

Victos vero victori in expensis condemnamus, quarum taxationem nobis vel cui de iure in posterum reservamus. Quamobrem mandamus Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam ss. canonum et praesertim *cap.* 3, *sess. XXV, de reform.* Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coercitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Die 23 Martii 1909.

L. ✠ S.

M. Lega, *Decanus Ponens.*
Constantinus Contini Riccardi.
Ioseph Mori.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

II

PARISIEN.

NULLITATIS MATRIMONII

(*Sub secreto*)

Edita est in hac causa sententia definitiva, cuius pars dispositiva est sequentis tenoris:

Ad dubium, *an constet de nullitate matrimonii in casu, ita ut confirmanda sit sententia Curiae Parisiensis?*

RR. PP. DD. Auditores de turno respondendum censuerunt: *Affirmative.*

Die 31 Martii 1909.

Guilelmus Sebastianelli.
Seraphinus Many, *Ponens.*
Franciscus Heiner.

L. ✠ S.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

SECRETARIA STATUS

EPISTOLAE

I

AD R. P. ADULPHUM PETIT S. I., QUOAD EIUS OPERA « SACERDOS RITE INSTITUTUS », ET « TEMPLIUM SPIRITUALE SACERDOTIS ».

Rev. Pater,

Laeto libentique animo id tibi renuntio, beatissimo Patri periucundum exstitisse duplex opus, quod obsequenter ei obtulisti, quorum alterum *Sacerdos rite institutus*, alterum *Templum spirituale sacerdotis* inscribitur. Haec autem opera eo consilio in lucem a te provisa sunt, ut per ea sacerdotes ad vitae perfectionem adducantur; quo nihil Sanctitati Suae optabilius aut potius est, quippe quae, ut semper, etiam nuperrime ad clerum pietatis singularem fervidamque exhortationem miserit. Qua re Summus Pontifex finem in istis operibus conscribendis tibi propositum, consiliis vero sapientibus suis omnino consentaneum, summa laude ornare dignatus est, et Deo optimo maximo vota fervida facit, ut ex istorum operum medi-

tatione, pro alenda anima sua, clerus universus copiosissimum cibum sumat, et, tamquam ex fonte aquae vivae, saluberrimum potum hauriat, ita ut sanctum se ipsum efficere possit, fideliumque ad animas ad optima pascua agendas, sanctitatis exemplo, aptior in dies fiat. Quod dum Sanctitas Sua enixe deprecatur, tibi apostolicam benedictionem, caritatis suae pignus, et potens auxilium ad alia tantae utilitatis opera scribenda, effuso animo impertitur. Hoc autem augusto munere functus, gratias ipse quam plurimas tibi ago pro altero exemplari utriusque operis, quod mihi perhumaniter obtulisti; et sensus exstimationis in te meae confirmo, atque tibi permaneo.

Romae, die 23 Ianuarii 1909.

addictissimus

R. Card. Merry del Val.

L. ✠ S.

II

AD SODALES OFFICIALES COETUS, CUI NOMEN « COMITÉ CATHOLIQUE DE DÉFENSE RELIGIEUSE », IN OBITU SUI PRAESIDIS.

Messieurs,

Le Saint Père est profondément ému de la perte que vient de faire votre comité catholique de défense religieuse, dans la personne de son vénéré et très regretté président.

La mort de monsieur le comte Emile Keller est un deuil non seulement pour sa patrie, mais pour la sainte Eglise, que cet admirable chrétien a servie et défendue pendant si longtemps, et jusqu'à son dernier jour, par l'exemple des plus nobles vertus. Parmi les âmes d'élite que la Providence a suscitées dans ces temps troublés, pour la défense de la religion et du Saint–Siège, il en est peu qui aient montré avec autant d'éclat et de persévérance, ce que peut un homme de caractère et de fois agissante, mettant toutes ses énergies et ses grandes qualités au service de l'Eglise.

C'est principalement dans la direction du comité de défense religieuse que les rares mérites de votre regretté président ont été mis dans tout leur jour. En envoyant naguère au Souverain Pontife le rapport sur les travaux de l'année écoulée, il attirait l'attention de Sa Sainteté sur l'œuvre féconde accomplie par vos soins, s'oubliant lui–même pour faire ressortir le zèle de ses coopérateurs. Le Saint-Père ne croit pouvoir mieux témoigner sa satisfaction du bien réalisé et des travaux entrepris par les collaborateurs des monsieur Emile Keller, qu'en leur souhaitant de s'inspirer toujours

des exemples de ce grand homme de bien, et en leur accordant de tout cœur une très affectueuse bénédiction.

Avec les remerciments du Saint Père pour la généreuse offrande, qui lui a été remise au nom de votre comité, je vous prie d'agréer, messieurs, l'expression de mes sentiments de haute estime et d'entier dévouement.

Rome, 25 Janvier 1909.

R. Card. Merry del Val.

L. ✠ S.

III

AD STANISLAUM MEDOLAGO ALBANI COMITEM, DE FOEDERATIONE SOCIETATUM PROFESSIONALIUM CATHOLICARUM IN ITALIA.

Illmo Signore,

Lo schema di statuto per la federazione delle Unioni professionali cattoliche d'Italia, che V. S. ha elaborato con intelletto d'amore, e che ora presenta alla sovrana approvazione del Santo Padre, mentre corona le di lei preziose benemerenze verso l'azione sociale cattolica, è alla sullodata federazione felice auspicio di rapido, fecondo sviluppo. E l'augusto Pontefice è stato ben lieto di rilevare, come il complesso armonioso delle norme, che ella ha tracciate, diretto, conforme al fine della nuova istituzione, a coordinare il movimento di organizzazione cristiana dei lavoratori, per la virtù di pratica efficacia alla quale è informato, contribuisce mirabilmente ad unire in gruppi diocesani ben compaginati e militanti, i diversi istituti cattolici di natura economico–sociale, sparsi nella penisola. E raccogliendoli tutti, come raggi al centro, intorno al vasto organismo della Unione economico–sociale, li toglie a quella inerzia, in cui rimanevano per difetto di mezzi e per isolamento, ed apre loro una sorgente di vita nuova nella totale coalizione delle forze, nella pienezza dello sviluppo gerarchico e nella concordia ed unità degli intendimenti. Era questa invero una lacuna che rimaneva a colmare nel campo dell'azione cattolica: era un antico bisogno, reso oggi più che mai urgente dal crescere minaccioso di tendenze sovvertitrici di qualunque ordine sociale ben costituito.

Ma il divino precetto di passare per i beni temporali in guisa da non perdere gli eterni, fa sentire anche più forte il bisogno di provvedere, con mezzi proporzionati al fine, alla conservazione ed all'incremento dello spirito cristiano nelle classi lavoratrici; di quello spirito cristiano, senza il quale la elevazione di dette classi non perverrà mai all'altezza dei sovrannaturali destini dell'uomo: si acuiranno sempre più, anzichè estinguersi,

i dissidi sociali, e piuttosto che stabilire in mezzo agli uomini il regno desiderato della giustizia e della carità, si giungerà fatalmente a rendere sanguinose le ire e le discordie già dominanti. Ed a tal fine sapientemente le Unioni federate sono poste sotto la provvida sorveglianza delle rispettive Direzioni diocesane dell'azione cattolica, le quali, braccia operose allo zelo pastorale degli Ordinari locali, sono chiamate all'alta missione di tener sempre viva dinanzi alla mente dei lavoratori la face benefica della dottrina evangelica; d'inculcar loro la necessità che, accanto e al di sopra degl'interessi materiali, a quelli religiosi siano rivolti il loro cuore e le loro opere, e di persuaderli che il miglioramento economico solo allora sarà benedetto da Dio, e diverrà fonte di vera prosperità sociale, quando sarà il prodotto della giustizia, unita in fraterno amplesso colla carità.

Ma poichè di qualunque movimento cattolico è anima e vita la suprema autorità ecclesiastica, conviene che le singole federazioni, ed in esse e per esse, ciascuna delle Unioni federate e ciascuno dei soci aderenti prestino alle salutari prescrizioni della Santa Sede il costante filiale ossequio delle intelligenze, che la medesima rischiarò colla luce delle verità evangeliche, e dei cuori che riscaldò con affetto di madre.

Il Santo Padre pertanto, guardando fiducioso ad un più lieto avvenire, benedice di cuore la nuova federazione ed il relativo statuto; e presentando l'una e l'altro ai Vescovi ed ai cattolici d'Italia, raccomanda a quelli la paterna e solerte vigilanza, a questi, insieme ad un'attiva adesione, il cosciente adempimento dei doveri religiosi, in tutte e singole le manifestazioni della loro vita individuale e sociale, e la pratica esplicazione di un'operosità costantemente informata alla dolce carità di Cristo, ed irradiata dal faro luminoso di quella autorità della quale fu scritto: « chi meco « non raccoglie, disperge ».

Mentre le partecipo l'apostolica benedizione, che Sua Santità si è degnata d'impartirle specialissima, mi valgo ben volentieri dell'incontro per professarmi

della S. V. Illma

Roma, 19 Marzo 1909.

affezionatissimo per servirla

L. ✠ S.

R. Card. Merry del Val.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE CONCISTORIALE

NOMINA

27 Marzo 1909. — Con decreto concistoriale, da spedirsi per Bolla pontificia, Mons. Evaristo Blanco, Vescovo di Socorro, è stato trasferito alla sede cattedrale di Nuova-Pamplona.

S. CONGREGAZIONE DI PROPAGANDA FIDE

NOMINE

Il S. Padre, con Breve apostolico, si è degnato di nominare:

24 Marzo 1909. — Il Rmo P. Augusto Leopoldo Huys, dei Missionari di Africa, Coadiutore di Mons. Vicario Apostolico del Congo superiore, e Vescovo titolare di Rusicade.

30 Marzo. — Il Rev. D. Leonardo Brindisi, della diocesi di Atene, Arcivescovo di Naxos;

— Il R.mo P. Augusto Faisandier d. C. d. G., Coadiutore con successione di Mons. Barthe Vescovo di Trichinopoly, e Vescovo titolare di Dodona.

COMUNICATO

La S. Congregazione di Propaganda per gli Affari di rito orientali comunica quanto segue:

Il P. Alissio Kateb, procuratore in Roma dei Basiliani Melchiti Soariti, ha inviato a molte persone un opuscolo, col quale chiede elemosine di Messe a vantaggio delle missioni Basiliane. Per norma delle autorità ecclesiastiche e dei fedeli, si dichiara che il detto religioso non ha alcuna autorizzazione per raccogliere tali elemosine. Anzi la S. Congregazione del Concilio, con decreto del *18 Marzo 1908* stabilì, che le elemosine di Messe per gli Orientali possono mandarsi direttamente ai *soli* Vescovi aventi giurisdizione, a beneficio *esclusivo* dei sacerdoti sottoposti alla loro autorità. E la S. Congregazione di Propaganda per gli Affari di rito orientale, in data 15 Luglio 1908, dichiarando tale decreto, vietava, in forma anche più esplicita, l'invio *diretto* di elemosine di Messe ai Superiori degli Ordini religiosi orientali. Si rammenta quindi a tutti i cattolici, per loro norma, la citata disposizione, e se ne raccomanda l'esatta osservanza.

Roma, 26 Marzo 1909.

L. ✠ S.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Il S. Padre, con biglietto della Segreteria di Stato, si è degnato di nominare:

27 Marzo 1909. — S. Emza Rma il Sig. Card. Ottavio Cagiano de Azevedo fra gli Emi Porporati componenti la S. Congregazione dei Religiosi.

31 Marzo. — Mons. Serafino Many e Mons. Giuseppe Mori, Consultori della S. Congregazione del Concilio.

3 Aprile. — Mons Domenico Taccone-Gallucci, Arcivescovo titolare di Costanza, Consultore del sopremo tribunale della Segnatura Papale.

5 Aprile. — S. Emza Rma il Sig. Card. Mariano Rampolla del Tindaro tra i componenti la Commissione Cardinalizia dell'Opera *Praeservationis Fidei* in Roma.

Il S. Padre, con Breve apostolico, si è degnato di nominare:

23 Marzo 1909. — Il Rev. D. Francesco Saverio Feuerstein, della diocesi di Sioux-City, Prelato Domestico.

ONORIFICENZE

Il S. Padre, con biglietto della Segreteria di Stato da spedirsi per Breve, si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno (classe civile):

14 Marzo 1909. — Al Sig. Dott. Enrico Duret;

— Al Sig. Amato Witz.

22 Marzo. — Al Sig. Dott. Guglielmo A. Dunn.

9 Aprile. — Al Sig. Costantino Sneider.

Il Cavalierato del medesimo Ordine (classe civile):

22 Marzo 1909. — Al Sig. Emanuele Duquaire.

26 Marzo. — Al Sig. Federico Hug.

27 Marzo. — Al Sig. Giuseppe Nèmecek.

La Commenda dell'Ordine di S. Silvestro:

18 Marzo 1909. — Al Sig. Avv. Paolo Angelici.

24 Marzo. — Al Sig. Giuseppe De Dorlodot de Floresse.

9 Aprile. — Al Sig. Prof. Pietro D'Achiardi.

Il Cavalierato del medesimo Ordine:

26 Marzo 1909. — Al Sig. Avv. Carlo Beyerle.

9 Aprile. — Al Sig. Prof. Alberto De Rohden.

La Commenda dell'Ordone Piano:

20 Marzo 1909. — Al Sig. Adolfo Leschevin.

La Medaglia Benemerenti:

17 Marzo 1909. — Al Sig. Comm. Edmondo Puccinelli;
— Al Sig. Ottavio Houpresse.
9 Aprile. — Al Sig. Cav. Angelo Perelli.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

NOMINE

La Santità di nostro Signore, con biglietto di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, si è degnata di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari:

13 Marzo 1909. — Il Rev. D. Giovanni Herzet, della diocesi di Liegi:
— Il Rev. D. Uberto Bovens, della medesima diocesi.
23 Marzo. — Il Rev. D. Giovanni Naslian, Rettore del Collegio Armeno.

Camerieri Segreti di Spada e Cappa soprannumerari:

13 Marzo 1909. — Il Sig. Enrico Davignon;
— Il Conte Enrico de Bylandt.
23 Marzo. — Il Sig. Ermanno Maria Giuseppe Grisewood;
— Il Sig. Paolo Waterkeyn.

Cameriere d'onore in abito paonazzo:

23 Marzo 1909. — Il Rev. D. Francesco Giuseppe Maes.

NECROLOGIO

11 Marzo 1909. — Mons. Bernardo Christen, Arcivescovo titolare di Stauropoli.
25 Marzo. — Mons. Federico Pizza, Arcivescovo titolare di Nisibi.

---

11 Marzo 1909. — Mons. Giovanni Pierantozzi, Officiale della Segreteria di Stato.
13 Marzo. — Il Rmo P. Luigi Malfatti, Consultore della S. C. di Propaganda Fide e della Segnatura Apostolica.
19 Marzo. — Mons. Pietro Cecchi, Cappellano comune di Sua Santità.